

Počátky českého státu

str. 28 - 30

První Přemyslovci

Úvod

- V době Velkomoravské říše žilo v Čechách podle některých historiků několik slovanských kmenů - Doudlebi (jižní Čechy), Chebané (Chebsko), Lučané (Žatecko), na severu Čech Děčané, Milčané, Litoměřici atd., ovšem **většina historiků se ale kloní k názoru, že zde byl pouze jeden kmen** (není ale dokázáno)
- Jisté je to, že ve 2. pol. 9. stol. se mezi náčelníky začal nejvíce prosazovat **středočeský kníže Bořivoj z rodu Přemyslovců** → odvozovali svůj původ od oráče Přemysla, který si vzal za ženu Libuši.

Bořivoj

- **První v pramenech doložený vládce v Čechách.** Byl současníkem moravského krále Svatopluka a na jeho popud se nechal i s manželkou Ludmilou nejpozději r. 885 pokřtít arcibiskupem Metodějem → důkaz toho, že Velká Morava ovládala i území Čech.
- Střediskem Přemyslovců Praha (dnešní Pražský hrad), na jeho místě významná obchodní cesta - vltavský brod
- Děti: budoucí knížata **Spytihněv** a **Vratislav**

Podle legend zemřel Bořivoj předčasně. Jeho manželka jej přežila minimálně o 25 let a svým působením výrazně ovlivňovala domácí politiku. Byla zavražděna a později se stala první českou světící.

*Svatá
Ludmila,
výřez z obrazu
Jana Očka
z Vlašimi*

Spytihněv

- Bořivojův starší syn
- Uznal v bavorském Řezně (Regensburg) podřízenost východofranské říši → **latinská liturgie** („bohoslužba“), přesto v Čechách zůstávali kněží, kteří sloužili mše staroslověnsky, a to až do 11. století, kdy to zakázal sám papež
- Vliv Velké Moravy a staroslověnštiny jako bohoslužebného jazyka definitivně zanikl

Vratislav

- S manželkou Drahomírou měli **syny - budoucí knížata - Václava a Boleslava I.**

Spor matky a manželky

- Po Vratislavově smrti se jeho manželka Drahomíra dostala do sporu s tchyní Ludmilou, která ještě za života Vratislava vychovávala jeho syny. Po smrti knížete pravděpodobně kmenové shromáždění rozhodlo o rozdělení moci mezi Ludmilu a její snachu Drahomíru. **Do Ludmiliny péče byla nadále svěřena výchova budoucího knížete Václava.**
- Konflikt mezi oběma ženami snad souvisel s vývojem mezinárodní situace. Zdá se, že Drahomíra se spíše zasazovala pro spolupráci se Saskem (?), Ludmila věřila spíše v další orientaci na Bavorsko (?). Politický konflikt byl podle legendy završen vraždou Ludmily v r. 921 na hradišti Tetín. Historikové uvádějí, že Ludmila byla uškrtna patrně Varjagy (?), družiníky kněžny Drahomíry.

Václav

- Velice vzdělaný panovník (výchova babičky Ludmily). Snažil se posílit v zemi vliv křesťanství, sám byl velmi **zbožný**.
- Většina obyvatel ale stále vyznávala pohanské bohy a zvyky, taktéž **většina přemyslovských předáků nesouhlasila s jeho církevní i zahraniční politikou**
- Vpád **saského krále** Jindřicha I. do Čech, Václav složil slib věrnosti - tribut (? dobytek a stříbro) → prosaská zahraniční i církevní politika
- Bratr Boleslav nesouhlasil a také toužil po moci → **v roce 935 nechal zabít Václava ve Staré Boleslavi**

Boleslav I.

- Snaha závazky k saskému králi zrušit → **14letý válečný konflikt se saským králem Otou I.**, budoucím římským císařem. **Boleslav neuspěl a byl nucen odevzdávat starý poplatek.**
- R. 955 pomohl vojensky Otovi I. proti Maďarům v bitvě na řece Lechu
- Za jeho vlády raženy nejstarší české mince - **stříbrné denáry**, „Praha“ se stala významným evropským obchodním střediskem

Boleslav II. (972 - 999)

- Rozšířil dočasně území o Moravu, Slezsko a „Slovensko“.
- Zasloužil se o **založení pražského biskupství** - r. **973** → konec podřízenosti k řezenskému biskupství, nově k muhučskému arcibiskupství (Porýní). Patronem nového biskupství zavražděný Václav - pravděpodobně při této příležitosti byl svatořečen. **Svatý Václav patronem českého národa.**
- Čechy se dostávají do širšího evropského povědomí, vnímány jako vyspělý křesťanský stát
- Mezinárodní pověst se ale zhoršila vztahem Boleslava II. k 2. biskupovi Vojtěchovi z rodu Slavníkovců

Svatý Vojtěch

- Byl odhodlaným šířitelem křesťanské víry, ale narazil na zažité stereotypy (?). Po 5 letech v úřadu biskupa Vojtěch v roce 988 znechuceně opustil Prahu.
- Později je Boleslavem přesvědčen k návratu. Zakládá **Břevnovský klášter** - první mužský klášter v Čechách. Poměry v českém knížectví se však nijak nezměnily, proto se rozhodl opustit svůj úřad podruhé.
- Po **vyvraždění Slavníkovců** (r. 995 Libice) se odebral do Polska ke knížeti Boleslavu Chrabrému s cílem podniknout misijní cestu k pohanským Prusům. **V r. 997 tam byl i se svými druhy zavražděn.**
- Boleslav Chrabrý se chopil příležitosti získat pro mladé polské knížectví vlastního mučedníka a světce. Vojtěchovy ostatky od Prusů vykoupil (prý je vyvážil zlatem) a uložil je v Hnězdně. **V roce 999 byl Vojtěch papežem prohlášen za svatého a v polském Hnězdně vzniklo arcibiskupství.**
- Od 11. století byl svatý Vojtěch pokládán za druhého patrona české země po svatém Václavovi, stal se také hlavním patronem polské církve a Uher (roku 994 měl Vojtěch podle tradice pokřtít budoucího prvního uherského krále Štěpána I.).

Boleslav III. (999 – 1002)

- Na přelomu tisíciletí se dostal český stát do velkých potíží - 2 okolnosti:
 - 1. vznik nových států (Polsko a Uhry)**
 - 2. rozpory mezi bratry (Boleslav III. x Jaromír x Oldřich)**
- Boleslav III. - neoblíbený, krutý a neúspěšný panovník. Donutil své bratry prchnout do zahraničí. Čechy ztratily Moravu, Slezsko a „Slovensko“ na úkor Boleslava Chrabrého, který de facto zemi ovládal.
- Nakonec ale Jaromír s Oldřichem za podpory císaře Sv. ř. ř. (?) vstoupili do Čech a vytlačili vojska Boleslava Chrabrého